

Primjedbe Crnogorskog Telekoma i odgovori Agencije na nacrt Analize relevantnog Tržište pristupa infrastrukturi mreže na nivou veleprodaje (uključujući zajednički ili potpuno razvezani pristup na utvrđenoj lokaciji) - veleprodajni nivo

Oznaka komentara	Br. Strane	Tekst nacrta Analize	Komentar Crnogorskog Telekoma	Odgovor Agencije na komentare Crnogorskog Telekoma
A1	5	<p>Agencija je odredila dimenziju usluga i geografsku dimenziju relevantnog tržišta, i nakon sprovedene analize zaključila da relevantno Tržište pristupa infrastrukturi mreže na nivou veleprodaje (uključujući zajednički ili potpuno razvezani pristup na utvrđenoj lokaciji) -veleprodajni nivoobuhvata sledeće usluge, nezavisno od primijenjene tehnologije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uslugu razvezanog pristupa lokalnoj petlji i potpetlji na osnovu bakarne parice, - uslugu razvezanog pristupa lokalnoj petlji na osnovuoptičkog vlakna, 	<p>CT smatra da se usluga pristupa na osnovu optičkog vlakna ne treba uvrstiti u ovo relevantno tržište. Obrazloženje stava u daljim komentarima u ovom dokumentu I generalnim komentarima Crnogorskog Telekoma na predmetnu Analizu tržišta</p>	<p>Agencija ostaje pri stavu da usluga pristupa na osnovu optičkog vlakna treba da bude uvrštena u ovo relevantno tržište. Obrazloženje je dato u daljim odgovorima na komentare u ovom dokumentu.</p>

		- uslugu pristupa mrežnoj infrastrukturi koju CT pruža za sopstvene potrebe.		
A2	6	Agencija predlaže da se važeće obaveze zadrže, s tim da se opseg istih proširi kako slijedi: Obaveza omogućavanja pristupa elementima mreže i njihovog korišćenja je proširena obavezom CT-u da drugim operatorima, putem odgovarajućeg tehničkog rješenja, pruža pristup - lokalnoj potpetlji na osnovu bakarne parice, kao i pasivnoj pristupnoj optičkoj mreži (PON) i pristupnoj optičkoj mreži na način veze od tačke do tačke (P2P), opisom načina na koji je CT obvezan daomogućiti navedeni pristup	CT nema pristupnu opticku mrezu P2P, stoga ova usluga ne moze biti predmet regulacije niti dio ovog tržišta. Obrazlozenje stava u daljim komentarima Agencija svakako mora uzeti u obzir konkretne okolnosti na crnogorskom tržištu inace regulacija ne bi bila opravdana i srazmjerna mogucim preprekama razvoja konkurentnosti	Agencija ostaje pri stavu da je potrebno regulisati pristup zasnovan na P2P mreži. Obrazlozenje je dato u daljim odgovorima na komentare u ovom dokumentu.
A3	6	Obaveza obezbjeđivanja preglednosti objavljivanjem Referentne ponude, koja je proširena objavljivanjem uslova uslugu virtuelnog razvezanog pristupa (eng. VULA).	Stav Telekoma je da je usluga virtuelnog razvezanog pristupa isto što I BSA.	Agencija ostaje pri stavu da uslugu virtuelnog razvezanog pristupa razmatra u Relevantnog tržišta 4, što je urađeno i u pojedinim državama (Velika Britanija i Austrija). Obrazlozenje je dato u daljim odgovorima na komentare u ovom dokumentu.
A4	6	Obaveza obezbjeđivanja preglednosti objavljivanjem Referentne ponude, koja je proširena objavljivanjem uslova za uslugu pristupa razvezanoj	CT predlaže da se ove usluge ne uvrste u ovo relevantno trziste , što će biti obrazloženo u daljim komentarima sadržanim u ovom dokumentu kao i generalnim komentarima CT.	Agencija ostaje pri stavu da usluge pristupa razvezanoj lokalnoj petlji na osnovu optičkog vlakna (eng. FTTH P2P i FA PON) pripadaju ovom relevantnom tržištu. Obrazlozenje je dato u daljim odgovorima na komentare u ovom

		lokalnoj petlji na osnovu optičkog vlakna (eng. FTTH P2P i FA PON).		dokumentu.
A5	19	Na kraju relevantnog vremenskog perioda CT je nudio 31 vrstu ADSL paketa (24 za fizička i 15 za pravna lica)	Kajem 2012 bilo je 4 paketa namijenena fizičkim licima (Basic, 2,5,7)	Agencija prihvata primjedbu CT-a u smislu da mijenja u tekstu predmetne Analize riječ "nudio" riječju "pružao". Odnosni tekst je zasnovan na osnovu podataka o broju korisnika na dan 31.12.2012.godine koje je dostavio CT.
A6	21	Agencija smatra da će u broj krajnjih korisnika kojima će operatori pružati uslugu širokopojasnog pristupa internetu putem optičkog kabla biti u stalnom porastu.	CT se ne slaze sa zaključkom Agencije da će broj krajnjih korisnika kojima će operatori pružati uslugu širokopojasnog pristupa internetu putem optičkog kabla biti u stalnom porastu obzirom na problem sa kojima se susreće tokom implementacije projekta I moguće regulacije u ovoj oblasti	Agencija ostaje pri stavu da će broj krajnjih korisnika kojima će operatori pružati uslugu širokopojasnog pristupa internetu putem optičkog kabla biti u stalnom porastu na osnovu porasta istog u relevantnom periodu, što je slikovito prikazano na slici 4 predmetne Analize.
A7	22	Agencija smatra da je usluga pristupa internetu putem optičkog kabla, bez obzira na trenutno relativno mali broj korisnika, supstitut usluzi ADSL pristupa putem bakarne parice, i da pokazuje trend brzog povećanja tržišnog učešća.	Većina ADSL korisnika nema teh.mog za prelazak na optiku, tako da pri hipotetičkom porastu cijena ADSL usluge ne mogu ADSL uslugu zamijeniti Ftth uslugom, stoga Ftth usluga ne može biti supstitut na strain tražnje	Polazeći od trenda brzog povećanja tržišnog učešća korisnika koji prelaze na optiku (što je posledica važećih cjenovnih i funkcionalnih karakteristika) u relevantnom periodu, Agencija smatra da je usluga pristupa internetu putem optičkog kabla, bez obzira na trenutno relativno mali broj korisnika, supstitut usluzi ADSL pristupa putem bakarne parice. Takođe, shodno Preporuci o regulisanom pristupu mrežama nove generacije (NGA) (2010/572/EU) Analiza tržišta 4 i 5 iz Preporuke 2007/879/EZ treba da uzme u obzir NGA mreže blagovremeno. NRA treba da obezbijede da obavezne mjere na tržištima 4 i 5 budu u skladu jedna sa drugom

A8	22	Pristup putem VDSL tehnologije zasnovan na bakarnoj parici	Potrebno je brisati dio koji se odnosi na Pristup putem VDSL tehnologije zasnovan na bakarnoj parici, jer Telekom ne pruža usluge preko VDSL tehnologije. Ova usluga je postojala samo na nivou pilot projekta.	Očekivano je da će Crnogorski Telekom, s obzirom da, kako je navedeno u komentaru, većina korisnika ADSL nema tehničkih mogućnosti za prelazak na optiku, nastojati da iskoristi što je više moguće postojeću bakarnu infrastrukturu. Kao najbolje rješenje za to se nameće VDSL tehnologija, koja će korisnicima pružiti brzine pristupa i do 100Mbps, a koristeći dio postojeće bakarne infrastrukture. U tom slučaju, a prema preporukama o iskoristivosti VDSL-a, dužinu bakarne petlje je potrebno smanjiti ispod 300m. Dakle, potrebno je obezbjediti optička vlakna koja će dolaziti do zgrada tj. do ulaza u zgrade ili do manjih stambenih blokova i nizova kuća. Na ovaj način se maksimalno iskorištava postojeća bakarna mreža, a u isto vrijeme stvaraju mogućnosti za pružanje brzog pristupa internetu i novih servisa. Prednost koju će vjerovatno Crnogorski Telekom iskoristiti, jeste činjenica da u svakom od naselja posjeduje svoje objekte, odnosno lokacije na kojima je instalisana telekomunikaciona oprema. Ti objekti se mogu iskoristiti za instalaciju agregacionih uređaja za VDSL, tako što će se na njih povezivati svi aktivni VDSL uređaji koji se postavljaju u zgradama ili naseljima. Topologija mreže u slučaju VDSL bi bila postavljanje agregacionih uređaja u postojeće objekte i instalacija pristupnih uređaja blizu korisnika (na udaljenostima manjim od 300m). S obzirom da je CT u prethodnom periodu realizovao pilot
----	----	--	---	--

				projekat uvođenja VDSL-a, postoji velika vjerovatnoća da u narednom periodu to počne da radi i na komercijalnoj osnovi. U slučaju da se VDSL ne uključi u razmatranje o ovoj Analizi relevantnog tržišta, drugi operatori bi bili onemogućeni da koriste mogućnost razvezivanja potpeltje Crnogorskog Telekomu u trenutku kada CT odluči da tu uslugu pruža.
A9		VDSL da predstavlja osnovu za pružanje <i>triple play</i> usluge U telekomunikacijama Triple Play predstavlja set usluga - usluge telefonije, širokopojasnog pristupa internetu i IP televizije u jedinstvenom paketu. <i>Triple Play</i> uslugu nudi jedinstveni operator preko jedne fizičke veze. Krajnjem korisniku <i>Triple Play</i> pruža jednostavniji i efikasniji pristup ovom setu usluga. Korisnik dobija jedan račun za sve usluge, posluje sa jednim umjesto sa više odvojenih operatora i dobija bolji kvalitet pruženih usluga. Operator tom prilikom koristi manje opreme za više usluga. Nadgledanje i upravljenje mrežom je centralizovano i jednostavnije.	Nije jasan zaključak. Triple play nije striktno vezan za VDSL prenos.	U tekstu Analize nije ni napisano da je Triple play striktno vezan za VDSL, već tekst, na koji je dat komentar, govori o nekim karakteristikama ponude Triple play usluga
A10	22	CT je u relevantnom periodu nudio usluge širokopojasnog pristupa internetu putem VDSL tehnologije	Zaključak da je CT u relevantnom periodu nudio usluge širokopojasnog pristupa internetu putem VDSL	Agencija prihvata primjedbu CT-a i briše navedenu rečenicu.

		na maloprodajnom nivou,	tehnologije na maloprodajnom nivou,ne stoji jer CT do sada nije pružao VDSL uslugu	
A11	23	Kvalitet pristupa zavisi od fizičkih prepreka, kao i od broja krajnjih korisnika među kojima se dijele resursi, tako da je korišćenje ove usluge od strane većeg broja krajnjih korisnika otežano. Zbog toga se ne može očekivati da će mali ali značajan porast cijena dovesti do prelaska korisnika ADSL pristupa na korišćenje ove tehnologije.	Ovo treba brisati jer je se radi o paušalnom određivanju karakteristika tehnologije. Odgovarajućim dimenzionisanjem se postiže kvalitetna usluga.	S obzirom da je nesporno da kvalitet pristupa zavisi od fizičkih prepreka, kao i od broja krajnjih korisnika među kojima se dijele resursi, adekvatno dimenzionisanje pristupa putem WiMAX tehnologije iziskuje znatna ulaganja, koja ovu uslugu čine nezamjenskom u odnosu na ADSL.
A12	27	Pristup putem kablovskih mreža, s obzirom na cjenovne i funkcionalne karakteristike, na maloprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa internetu predstavlja supstitut usluzi ADSL pristupa putem bakarne parice	Ovaj stav je u suprotnosti sa dokumentom Agencije Nacrt analize tržišta 5 gdje stoji sledeće „Agencija smatra da se širokopojasni pristup internetu putem kablovskih mreža ne može posmatrati kao supstitut ADSL širokopojasnom pristupu internetu, ali u slučaju dodatnih ulaganja u mrežu predstavlja potencijalnu konkurenciju ADSL pristupu putem bakarne parice“	Agencija prihvata primjedbu Crnogorskog Telekomu i ostaje pri stavu da shodno cjenovnim i funkcionalnim karakteristikama i zastupljenosti na maloprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa internetu, pristup putem kablovskih mreža predstavlja supstitut usluzi ADSL pristupa putem bakarne parice.
A13	36	Agencija smatra da je usluga pristupa razvezanoj lokalnoj potpetlji koja se zasniva na FTTC rješenju supstitut usluzi izdvojenog pristupa lokalnoj petlji na osnovu bakarne parice.	Usluga pristupa lokalnoj potpetlji koja se zasniva na FTTC rjesenju nije razvijena na trzistu telekomunikacija u Crnoj Gori.Potrebno brisati iz analize.	Agencija ne prihvata primjedbu CT, jer realizacija pristupnih mreža baziranih na FTTC rjesenju mogu da se razvijaju u periodu do sljedećeg kruga analize tržišta, Naime, prednost koju će vjerovatno Crnogorski Telekom iskoristiti, jeste činjenica da u svakom od naselja posjeduje svoje objekte, odnosno lokacije na kojima je instalisana

				telekomunikaciona oprema.
A14	38	Usluga virtuelnog pristupa razvezanoj lokalnoj petlji (eng. Virtual Unbundling – VULA) dizajnirana je s ciljem da se omogući razvezivanje lokalne petlje na novim mrežnim arhitekturama na kojima nije moguće razvezati lokalnu petlju primjenom fizičkog izdvajanja lokalne petlje. Za razliku od fizičkog razvezivanja lokalne petlje, virtuelno razvezivanje lokalne petlje alternativnom operatoru ne omogućava potpunu kontrolu nad lokalnom petljom. Usluga virtuelnog razvezivanja lokalne petlje operatoru korisniku omogućava slobodu priupravljanju uslugom na taj način da bude omogućena kontrola nad linijom koja je približno jednaka kontroli koju bi imao u slučaju fizičkog razvezivanja lokalne petlje.	Shodno svim CT-u dostupnim opisima VULA usluge (Slovačka, Velika Britanija, Italija, Hrvatska), slijedi da je ova usluga identična usluzi Bitstream-a na OLT nivou. Kako je Agencija sama zaključila u slijedećem tekstu, da bitstream usluga i usluga pristupa razvezanoj petlji nisu supstitutivne usluge CT smatra da ovu uslugu treba isključiti iz definicije tržišta i samim tim brisati iz analize..	VULA usluge se tretiraju u pojedinim državama (Velika Britanija i Austrija) u okviru Tržišta 4 iz razloga nemogućnosti razvezivanja optičke petlje u PON tehnologiji.
A15	38	Agencija smatra uslugu pristupa razvezanoj lokalnoj petlji putem optičkih vlakana istovjetnom uslugom usluzi razvezane lokalne petlje putem bakarne parice.	Zaključak je pogrešan, jer se kod GPON FTTH podrazumijeva VULA (virtuelno razvezivanje petlje) koja je u stvari bitstream pristup. Bitstream, prema zaključku Agencije, ne može zamijeniti uslugu pristupa razvezanoj petlji. Ovo	Agencija ostaje pri stavu da je usluga pristupa razvezanoj lokalnoj petlji putem optičkih vlakana istovjetna usluzi razvezane lokalne petlje putem bakarne parice. VULA usluge se tretiraju u pojedinim državama (Velika Britanija i Austrija) u okviru Tržišta 4 iz razloga nemogućnosti

			treba da brisati ako se ima u vidu značenje termina VULA	razvezivanja optičke petlje u PON tehnologiji. Polazeći od principa tehnološke neutralnosti, Agencija uzima u obzir sve fizičke pristupne infrastrukture koje omogućavaju pristup krajnjem korisniku, bez ograničavanja na bakarnu paricu. Pri tom se polazi od toga da VULA, kao virtuelni širokopojasni pristup predstavlja veleprodajni pristup širokopojasnoj mreži koji se sastoji od virtuelne pristupne veze na lokaciji korisnika preko bilo kakve mrežne aritekture, isključujući fizičko razvezivanje. Usluga virtualnog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (eng. Virtual Unbundling – VULA) dizajnirana je s ciljem da se omogući izdvajanje lokalne petlje na novim mrežnim arhitekturama na kojima nije moguće izdvojiti lokalnu petlju primjenom fizičkog izdvajanja lokalne petlje
A16	38	Agencija smatra da je usluga pristupa razvezanoj lokalnoj petlji koja se zasniva na FTTH rješenju (P2P i P2MP) supstitut usluzi pristupa razvezanoj lokalnoj petlji na osnovu bakarne parice.	CT u relevantnom periodu nije imao FTTH mrežu na bazi P2P, stoga CT smatra da ovu uslugu treba isključiti iz definicije tržišta i brisati iz analize.	Očekivano je da će Crnogorski Telekom, nastojati da iskoristi mogućnosti sopstvenih FTTH mogućnosti i ponudi, u trenutku kada se pojavi tražnja, P2P mrežu. Prednost koju će vjerovatno Crnogorski Telekom iskoristiti, jeste činjenica da u svakom od naselja posjeduje svoje objekte, odnosno lokacije na kojima je instalisana telekomunikaciona oprema. U slučaju da se FTTH mreža na bazi P2P ne uključi u razmatranje, drugi operatori bi bili onemogućeni da koriste mogućnosti istog u trenutku kada CT odluči da tu uslugu pruža.
A17	42	Agencija je zaključila da relevantno tržište pristupa infrastrukturi	CT u skladu sa navedenim komentarima smatra da je uslugu	Polazeći od trenda brzog povećanja tržišnog učešća korisnika koji prelaze na uslugu pristupa

		<p>mreže na nivou veleprodaje (uključujući zajednički ili potpuno razvezani pristup na utvrđenoj lokaciji), u relevantnom periodu, uključuje sledeće usluge:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uslugu pristuparazvezanoj lokalnoj petlji i potpetlji na osnovu bakarne parice, - uslugu pristupa razvezanoj lokalnoj petlji na osnovuoptičkih vlakana, - uslugu pristupa mrežnoj infrastrukturi koju CT pruža za sopstvene potrebe 	<p>pristupa na osnovu optičkih vlakana potrebno isključiti iz definicije tržišta. Stav Telekomu posebno argumentovan u Generalnim komentarima na Dokument koji se dostavljaju Agenciji uz ove komentare.</p>	<p>baziranu na optičkim vlaknima (što je posledica važećih cjenovnih i funkcionalnih karakteristika) u relevantnom periodu, Agencija smatra da je usluga pristupa razvezanoj lokalnoj petlji putem optičkih vlakana, bez obzira na trenutno relativno mali broj korisnika, supstitut usluzi pristupa razvezanoj lokalnoj petlji putem bakarne parice. Takođe, shodno Preporuci o regulisanom pristupu mrežama nove generacije (NGA) (2010/572/EU) Analiza tržišta 4 i 5 iz Preporuke 2007/879/EZ treba da uzme u obzir NGA mreže blagovremeno. NRA treba da obezbijede da obavezne mjere na tržištima 4 i 5 budu u skladu jedna sa drugom</p>
A18	46	<p>Agencija je razmatrala mogućnost da investiranje operatora u sopstvenu infrastrukturu u cilju pružanja uslugu pristupa za sopstvene potrebe utiče na ponašanje CT-a na tržištu, i smatra da je takvo investiranje ograničeno u opsegu i čini mali dio ukupne pristupne mreže</p>	<p>Zaključak ne stoji jer u urbanim područjima postoji infrastrukturna konkurencija, jer je izgrađena TK infrastruktura koja nije u valsnistvu CT (Podgorica, Budva, Niksic..).Stoga je potrebno od strane Agencije detaljnije analizirati pitanje kontrole infrastrukture.</p>	<p>Gradnja sopstvene pristupne infrastrukture je otežana ne samo zbog visokih i većinom ne nadoknadivih troškova ulaganja zbog potrebe izgradnje kablovske kanalizacije, već i radi i dalje prisutnih poteškoća pri dobijanju potrebnih dozvola za izgradnju sopstvene pristupne infrastrukture. Stoga, uzimajući u obzir geografsku rasprostranjenost pristupne (mrežne) infrastrukture CT-a, kao i činjenicu da je ista građena tokom dugog vremenskog perioda, odnosno u periodu kada je CT bio javno poduzeće kao i kasnije u periodu kada je uživao ekskluzivna prava, repliciranje pristupne (mrežne) infrastrukture CT-a nije ekonomski opravdano.</p>
A19	46	<p>Polazeći od činjenice da CT u</p>	<p>Zaključak ne stoji jer CT investira u</p>	<p>Iako na ovom relevantnom tržištu postoje i drugi</p>

		većini slučajeva već ima izgrađenu pristupnu infrastrukturu unutar koje će provući pristupnu mrežu na osnovu optičkog kabla, Agencija smatra da će, ulaganjima u pristupnu optičku mrežu, CT ojačati svoj tržišni položaj, štoma daje prednost nad novim operatorima.	izgradnju infrastrukture u zajedničkim objektima za FTTH pristup, I nije jedini vlasnik pristupne infrastrukture do zajedničkih objekata (u Podgorici vlasnik je Glavni Grad).	vlasnici infrastrukture, njihovo učešće je neznatno. Gradnja sopstvene pristupne infrastrukture je otežana ne samo zbog visokih i većinom ne nadoknadivih troškova ulaganja zbog potrebe izgradnje kablovske kanalizacije, već i radi i dalje prisutnih poteškoća pri dobijanju potrebnih dozvola za izgradnju sopstvene pristupne infrastrukture. Stoga, uzimajući u obzir geografsku rasprostranjenost pristupne (mrežne) infrastrukture CT-a, kao i činjenicu da je ista građena tokom dugog vremenskog perioda, odnosno u periodu kada je CT bio javno poduzeće kao i kasnije u periodu kada je uživao ekskluzivna prava, repliciranje pristupne (mrežne) infrastrukture CT-a nije ekonomski opravdano.
A20	62	Agencija smatra da je potrebno da se CT uzadrži regulatorna obaveza ispunjavanja opravdanih zahtjeva za pristup elementima mreže i njihovo korišćenje, i da se u okviru ove obaveze, u skladu sa članom 47 ZEK, CT-u naredi da omogući operatorski pristup određenim mrežnim elementima, uključujući raščlanjene elemente pristupne mreže	Agencija treba da propise opšte i tehničke uslove koje treba da ispuni CT I drugi operatori koji od njega traže pristup i korišćenje elemenata mreže.	Agencija će propisati uslove u skladu sa novim Zakonom o elektronskim komunikacijama.
A21	62	Agencija smatra da je potrebno da se CT uzadrži regulatorna obaveza ispunjavanja opravdanih zahtjeva za pristup elementima mreže i	Ukoliko se ovdje misli na sisteme poput call centra, help desk I sl. Agencija treba da dozvoli CT-u da troškove u vezi sa ovim sistemima I poslovnim	Nije jasan komentar CT, jer se radi o obavezi CT da obezbijedi pristup sistemima za podršku ili sličnim sistemima. Nesporno je da obezbjeđivanje pristupa ovim sistemima predstavlja trošak za

		<p>njihovo korišćenje, i da se u okviru ove obaveze, u skladu sa članom 47 ZEK, CT-u naredi da obezbijedi pristup sistemima za podršku ili sličnim sistemima koji su potrebni za obezbjeđivanje pravične konkurencije prilikom vršenja usluga</p>	<p>aktivnostima takođe alokira na date veleprodajne usluge budući da će u tom slučaju CT morati da angažuje dodatne resurse ili da alokira interne resurse, što u sadašnjem modelu troškovnog računovodstva nije urađeno.</p>	<p>CT koji je operator dužan da nadoknadi. Pri tome, takvi troškovi moraju biti precizno alocirani na navedene dodatne usluge. Pri tome, troškovi ovih dodatnih usluga se ne mogu alocirati na osnovne usluge razvezane petlje.</p>
A22	63	<p>Agencija zadržava obavezu omogućavanja pristupa elementima mreže i njihovog korišćenja CT-u i istu proširuje na način da drugim operatorima, putem odgovarajućeg tehničkog rješenja, omogućiti pristup lokalnoj potpetlji na osnovu bakarne parice (u skladu sa tačkom 29 Preporuke o regulisanom pristupu mrežama nove generacije NGA, prema kojoj Regulator treba danametne obavezu razvezanog pristupa bakarnoj podpetlji. Obaveza razvezivanja bakarne podpetlje treba da bude dopunjena mjera za <i>backhaul</i>, uključujući optiku i Ethernet Backhaul gdje je to potrebno, i dopunskim obavezama koje obezbjeđuju njenu djelotvornost i održivost, kao što su nediskriminatoran pristup objektima za kolokaciju, ili u njihovom odsustvu, jednaku</p>	<p>Pristup lokalnoj potpetlji koji se nameće na osnovu zaključka da je VDSL usluga substitut ADSL usluzi, u slučaju CT-a nije zasnovan na realnom stanju na tržištu obzirom da CT nema u portfoliju VDSL uslugu, stoga se predlaže brisanje ovog stava i ostalih koji se referenciraju na propisivanje obaveza pružanja ove usluge.</p>	<p>Očekivano je da će Crnogorski Telekom, s obzirom da, kako je navedeno u komentaru, većina korisnika ADSL nema tehničkih mogućnosti za prelazak na optiku, nastojati da iskoristi što je više moguće postojeću bakarnu infrastrukturu. Kao najbolje rješenje za to se nameće VDSL tehnologija, koja će korisnicima pružiti brzine pristupa i do 100Mbps, a koristeći dio postojeće bakarne infrastrukture. U tom slučaju, a prema preporukama o iskoristivosti VDSL-a, bakarnu petlju je potrebno smanjiti ispod 300m. Dakle, potrebno je obezbjediti optička vlakna koja će dolaziti do zgrada tj. do ulaza u zgrade ili do manjih stambenih blokova i nizova kuća. Na ovaj način se maksimalno iskorištava postojeća bakarna mreža, a u isto vrijeme stvaraju mogućnosti za pružanje brzog pristupa internetu i novih servisa. Prednost koju će vjerovatno Crnogorski Telekom iskoristiti, jeste činjenica da u svakom od naselja posjeduje svoje objekte, odnosno lokacije na kojima je instalirana telekomunikaciona oprema. Ti objekti se mogu iskoristiti za instalaciju agregacionih uređaja za</p>

		<p>kolokaciju. Referentna ponuda trebada bude donijeta u što kraćem roku, a usvakom slučaju ne kasnijeod 6 mjeseci nakon što je NRA nametnula obavezu davanja pristupa.)</p>		<p>VDSL, tako što će se na njih povezivati svi aktivni VDSL uređaji koji se postavljaju u zgradama ili naseljima. Topologija mreže u slučaju VDSL bi bila postavljanje agregacionih uređaja u postojeće objekte i instalacija pristupnih uređaja blizu korisnika (na udaljenostima manjim od 300m). S obzirom da je CT u prethodnom periodu realizovao pilot projekat uvođenja VDSL-a, postoji velika vjerovatnoća da u narednom periodu to počne da radi i na komercijalnoj osnovi. U slučaju da se VDSL ne uključi u razmatranje, drugi operatori bi bili onemogućeni da koriste mogućnost razvezivanja potpetlje Crnogorskog Telekomu u trenutku kada CT odluči da tu uslugu pruža.</p>
A23	63	<p>Agencija zadržava obavezu omogućavanja pristupa elementima mreže i njihovog korišćenjaCT-ai istu proširuje na način da drugim operatorima, putem odgovarajućeg tehničkog rješenja, omogući pristup pasivnoj pristupnoj optičkoj mreži (PON) (u skladu sa tačkom 22 Preporuke o regulisanom pristupu mrežama nove generacije NGA , koja shodno Direktivi 2002/19/EZ upućuje da bi Regulator trebalo da zahtijeva razvezani pristup optičkoj petlji. Svaki izuzetak može biti opravdan samo u geografskim oblastima gdje</p>	<p>Saglasno vec datim komentarima a s obzirom da je jedini mogući način ranije opisana usluga VULA, koja je identična bitstream usluzi na OLT nivou, CT smatra da ova usluga ne treba biti dio referentne ponude na ovom relevantnom tržištu</p>	<p>Agencija se ne slaže sa komentarom CT-a, već ostaje pri stavu da se VULA usluge tretiraju u okviru Tržišta 4, kao što je slučaj u pojedinim državama (Velika Britanija i Austrija) iz razloga nemogućnosti razvezivanja optičke petlje u PON tehnologiji. Pri tom se polazi od toga da VULA, kao virtuelni širokopojasni pristup predstavlja veleprodajni pristup širokopojasnoj mreži koji se sastoji od virtuelne pristupne veze na lokaciji korisnika preko bilo kakve mrežne aritekture, isključujući fizičko razvezivanje,</p>

		<p>će prisustvo više alternativnih infrastruktura, kao što su FTTH mreže i/ili kabal, u kombinaciji sa konkurentnom ponudom za pristup, vjerovatno rezultirati efikasnom konkurencijom na maloprodajnom (downstream) nivou. Nametanje razvezanog pristupa optičkoj petlji treba da bude praćeno odgovarajućim mjerama koje bi se obezbijedilo zajedničkokorišćenje infrastrukture i backhaul-a. Takođe u skladu sa tačkom 23 i 24 Preporuke o regulisanom pristupu mrežama nove generacije NGA, regulator treba da nametne razdvojeni pristup optičkoj petlji nezavisno od mrežne arhitekture i tehnologije koju primjenjuje SMP operator i postojeću referentnu ponudu za razvezivanje lokalne petlje (LLU) trebalo bi što prije dopuniti uključivanjem razvezanog pristupa optičkoj petlji</p>		
A24	64	<p>Agencija zadržava obavezu omogućavanjapristupa elementima mreže i njihovog korišćenjaCT-u i istu proširuje na način da drugim operatorima, putem odgovarajućeg</p>	<p>U posmatranom periodu CT nije imao P2P optičku mrežu, a nema je ni sada stoga ovu mjeru smatramo neopravdanom i predlažemo brisanje stave I ostalih stavova poveyanih sa</p>	<p>Očekivano je da će Crnogorski Telekom, nastojati da iskoristi mogućnosti sopstvenih FTTH mogućnosti i ponudi, u trenutku kada se pojavi tražnja, P2P mrežu. Prednost koju će vjerovatno Crnogorski Telekom iskoristiti, jeste činjenica da</p>

	<p>tehničkog rješenja, omogućiti pristup pristupnoj optičkoj mreži primjenom tehnologije od tačke do tačke (P2P) (u skladu sa tačkom 22 Preporuke o regulisanom pristupu mrežama nove generacije NGA , koja shodno Direktivi 2002/19/EZ upućuje da bi Regulator trebalo da zahtijeva razvezani pristup optičkoj petlji. Svaki izuzetak može biti opravdan samo u geografskim oblastima gdje će prisustvo više alternativnih infrastruktura, kao što su FTTH mreže i/ili kabal, u kombinaciji sa konkurentnom ponudom za pristup, vjerovatno rezultirati efikasnom konkurencijom na maloprodajnom (<i>downstream</i>) nivou. Nametanje razvezanog pristupa optičkoj petlji treba da bude praćeno odgovarajućim mjerama koje bi se obezbijedilo zajedničko korišćenje infrastrukture i <i>backhaul-a</i>. Takođe u skladu sa tačkom 23 i 24 Preporuke o regulisanom pristupu mrežama nove generacije NGA, regulator treba da nametne razdvojeni pristup optičkoj petlji nezavisno od mrežne arhitekture i tehnologije koju primjenjuje SMP</p>	ovom obavezom	u svakom od naselja posjeduje svoje objekte, odnosno lokacije na kojima je instalisana telekomunikaciona oprema. U slučaju da se FTTH mreža na bazi P2P ne uključi u razmatranje, drugi operatori bi bili onemogućeni da koriste mogućnosti razvezanom pristupu pristupnoj mreži baziranoj na P2P tehnologiji, u trenutku kada CT odluči da tu uslugu pruža.
--	--	---------------	--

		operator i postojeću referentnu ponudu za razvezivanje lokalne petlje (LLU) trebalo bi što prije dopuniti uključivanjem razvezanog pristupa optičkoj petlji		
A25	64	CT je obavezan da omogući Pristup razvezanoj lokalnoj potpetlji na osnovu bakarne parice (eng. copper SLU) treba biti omogućen na dva načina	Obaveza pristupa potpetlji nema uporište u stvarnosti, bez postojanja VDSL usluge, stoga CT predlaže brisanje ovog stava	Očekivano je da će Crnogorski Telekom nastojati da iskoristi što je više moguće postojeću bakarnu infrastrukturu. Kao najbolje rješenje za to se nameće VDSL tehnologija, koja će korisnicima pružiti brzine pristupa i do 100Mbps, a koristiće dio postojeće bakarne infrastrukture. Na ovaj način se maksimalno iskorištava postojeća bakarna mreža, a u isto vrijeme stvaraju mogućnosti za pružanje brzog pristupa internetu i novih servisa. Ovo se posebno odnosi na urbana područja, gdje je ne postoje ekonomski uslovi za repliciranje NGA infrastrukture. Prednost koju će vjerovatno Crnogorski Telekom iskoristiti, jeste činjenica da u svakom od naselja posjeduje svoje objekte, odnosno lokacije na kojima je instalisana telekomunikaciona oprema. Ti objekti se mogu iskoristiti za instalaciju agregacionih uređaja za VDSL, tako što će se na njih povezivati svi aktivni VDSL uređaji koji se postavljaju u zgradama ili naseljima. S obzirom da je CT u prethodnom periodu realizovao pilot projekat uvođenja VDSL-a, postoji velika vjerovatnoća da u narednom periodu to počne da radi i na komercijalnoj osnovi, što podrazumijeva mogućnost razvezivanja bakarne potpetlje. U slučaju da se

				VDSL i razvezivanje potpetlje ne uključe u razmatranje, drugi operatori bi bili onemogućeni da koriste mogućnost razvezivanja potpetlje Crnogorskog Telekomu u trenutku kada CT odluči da tu uslugu pruža.
A26	64	CT nije obavezan da omogući pristup razvezanoj lokalnoj potpetlji na osnovu bakarne parice ukoliko sa iste lokacije krajnje korisnike spaja vektorizovanom VDSL tehnologijom. U tom slučaju, CT je obavezan da omogući pristup operatorima korisnicima primjenom tehnološkog rješenja virtuelnog pristupa razvezanoj lokalnoj potpetlji (VULA - Virtual Unbundling).	Brisati jer CT nema VDSL2 u ponudi	Očekivano je da će Crnogorski Telekom nastojati da iskoristi što je više moguće postojeću bakarnu infrastrukturu, pa će nuditi i VDSL2 kao naprednu varijantu na isti način kao i VDSL. U slučaju da se VDSL2 ne predvide ovom analizom, drugi operatori bi bili onemogućeni da koriste mogućnost razvezivanja potpetlje u trenutku kada CT odluči da pruža uslugu pristupa baziranu na VDSL2 tehnologiji.
A27	65	CT je obavezan da omogućiti operatoru da na osnovu svojih poslovnih odluka ugradi spoljni kabinet u nekoj tački pristupne mreže CT-a, iako npr. CT u toj istoj tački nema sopstveni spoljni kabinet ili ne namjerava izvršiti ugradnju sopstvenog spoljnog kabineta. Lokacija na kojoj će operator korisnik ugraditi spoljni kabinet mora zadovoljiti tehničke uslove.	Kroz ovu analizu potrebno je definisati tehnicke i komercijalne uslove koji se odnose na rekonstrukciju pristupne mreže kojom se omogućava skracivanja pretplatnicke petlje, jer ova oblast nije dovoljno definisana kroz postojeću zakonsku regulativu u smislu dobijanja potrebnih dozvola i saglasnosti kao i placanja jednokratnih i godisnjih naknada za koriscenje gradjevinskog zemljišta ili zakupa kanalizacije koja nije u vlasnistvi CT.	Navedeni komentar nije predmet ove Analize.
A28	65	Agencija smatra da alternativnim operatorima treba ostaviti	Smatramo da Agencija treba kroz ovaj ili neki drugi dokument da detaljnije	Navedeni komentar nije predmet ove Analize.

		<p>moćnost da grade spoljne kabinete na lokacijama na kojima CT nije skratio bakarnu paricu, ukoliko smatraju navedeno ekonomski opravdanim.</p>	<p>propise opste i tehnicke uslove i obaveze , ukoliko bi dozvolila alternativnim operatorima da grade spoljne kabinete na lokacijama gdje CT nije skratio bakarnu paricu</p>	
A29	65	<p>Agencija određuje CT-u obavezu da alternativnim operatorima mora omogućiti pristup pasivnoj optičkoj mreži primjenom tehnološkog rješenja virtuelnog pristupa razvezanoj lokalnoj petlji (VULA). Takođe, Agencija obavezuje CT da mora na razuman zahtjev omogućiti pristup razvezanoj pasivnoj optičkoj mreži primjenom i drugih tehnoloških rješenja ukoliko ista omogućavaju razvezivanje lokalne petlje u pasivnoj optičkoj mreži, kao i pristup pasivnoj pristupnoj optičkoj mreži na lokaciji razdjelnika (<i>eng. fibre access - FA</i>).</p>	<p>Vjerujemo da ce Agencija prihvatiti datu argumentaciju Telekoma u vezi sa isklucivanjem VULA iz ovog dokumenta , medjutim ukoliko Agencija iz nekog razloga bude ostala pri stavu da se VULA usluga razlikuje od bitstream usluge na OLT nivou, u tom slucaju se predlaže korekcija teksta kojom bi se uvazila poznata prakse u Regionu (kao npr. Zakoljucak HAKOM-a i javna rasprava, dat u Rješenju od 28.6.2013) pa bi se uzimao u obzir razuman zahtjev operatora prema CT-u za veleprodajnu uslugu VULA. Razumnim zahtjevom bi se smatrao takav zahtjev kojim bi alternativni operator obrazložio potrebu za novom veleprodajnom uslugom i to na način da se u zahtjevu jasno definišu i obrazlože dodatne vrijednosti koju bi alternativni operatori dobili korištenjem veleprodajne usluge VULA, a koje im nisu omogućene bitstream uslugom. Ocjenu razumnosti takvog zahtjeva cijenila bi Agencija u</p>	<p>Agencija ostaje pri stavu da se određuje CT-u obaveza da alternativnim operatorima mora omogućiti pristup pasivnoj optičkoj mreži primjenom tehnološkog rješenja virtuelnog pristupa razvezanoj lokalnoj petlji (VULA) i mijenja sledeći tekst Analize u dijelu koji se odnosi na karakterisanje zahtjeva, na način da tekst "razuman zahtjev" mijenja tekstem " zahtjev koji je je potpun i u skladu sa Pravilnikom o operatorskom pristupu i interkonekciji".</p> <p>Agencija smatra da tekst "razuman zahtjev" na svakom mjestu u Analizi treba da bude zamijenjen na identičan način , tj. tekstem "zahtjev koji je je potpun i u skladu sa Pravilnikom o operatorskom pristupu i interkonekciji"</p>

			posebnom postupku uvažavajući i argumentaciju Telekoma	
A30	65	Agencija obavezuje CT da mora na razuman zahtjev omogućiti pristup razvezanoj pasivnoj optičkoj mreži primjenom i drugih tehnoloških rješenja ukoliko ista omogućavaju razvezivanje lokalne petlje u pasivnoj optičkoj mreži, kao i pristup pasivnoj pristupnoj optičkoj mreži na lokaciji razdjelnika (<i>eng. fibre access - FA</i>).	Treba da stoji Spliter	Agencija prihvata komentar CT-a i mijenja riječ "razdjelnik" riječju "optički razdjelnik (spliter)"
A31	65	Agencija obavezuje CT da mora na razuman zahtjev omogućiti pristup razvezanoj pasivnoj optičkoj mreži primjenom i drugih tehnoloških rješenja ukoliko ista omogućavaju razvezivanje lokalne petlje u pasivnoj optičkoj mreži, kao i pristup pasivnoj pristupnoj optičkoj mreži na lokaciji razdjelnika (<i>eng. fibre access - FA</i>).	CT predlaže da se ovaj stav izbrise iz analize jer ne postoje tehnički uslovi koji definišu ovu vrstu pristupa.	Agencija ne prihvata primjedbu CT, jer CT treba u okviru svoje referentne ponude za pristup razvezanoj optičkoj petlji/podpetlji da definiše tehničke uslove za pristup.
A32	65	CT je obavezan da omogući Izdvojeni pristup lokalnoj petlji na osnovu optičkih vlakana (<i>eng. Fibre LLU</i>) CT mora da omogući na ODF-u ukoliko je pristupna mreža zasnovana na tehnologiji od tačke do tačke (<i>point-to-point</i>) pri čemu svako vlakno direktno	Predlaže se brisanje ove tačke u skladu sa ranije datim komentarima vezano za p2p	Očekivano je da će Crnogorski Telekom, u skladu sa svojim mogućnostima, ponuditi navedenu uslugu u trenutku kad procijeni da za isto ima interes. U slučaju da se navedeno ne predvidi ovom analizom, drugi operatori bi bili onemogućeni da isto koriste u trenutku kada CT odluči da tu uslugu pruža.

		povezuje centralu i krajnjeg korisnika		
A33	67	<p>CT je obavezan da omogući operatorima korisnicima pristup do pristupnih tačaka primjenom sljedećih tehničkih rješenja, zavisno od izbora operatora korisnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ CT mora obezbijediti zajedničko korišćenje kablovske kanalizacije, odnosno korišćenje kablovske kanalizacije do centrale kao i do spoljnog kabineta operatora ili neke druge sabirne tačke u skladu s članom 33. ZEK-a i Referentnom ponudom CT-a; ○ CT mora operatoru iznajmiti optičko vlakno/optička vlakna bez prenosne opreme (<i>eng. dark fibre</i>), ukoliko nema dovoljno prostora u kablovskoj kanalizaciji kako je navedeno u prethodnoj alineji; ○ CT mora obezbijediti pristup na bazi talasne dužine (xWDM pristup) preko vlakna koje CT koristi za svoje potrebe, a u svrhu povezivanja aktivne opreme operatora korisnika na mrežu, ukoliko na traženoj trasi 	<p>Treba da bude jasno iskazano da kanalizacija predstavlja prvi izbor, pa ako nema teh.mog, kao drugi izbor vlakna, pa ako ni toga nema, kao treći izbor lambda.U suprotnom ukoliko bi operatoru korisniku bilo ostavljeno da bira rjesenje to bi bila nerazumna neopravdana obaveza nametnuta SMP operatoru , ako se vec svrha regulacije (omogućavanje pristupa operatoru korisniku) može postići na način koji je najprimjereniji .U suprotnom to bi bila pretjerana regulacija pri cemu Telekom ne bi bio u mogucnosti da upravlja svojom mrezom nego bi njome upravljali operatori korisnici ako bi im bilo u mogucosti da biraju model pristupa CT infrastrukturi.Argumenti za ovakav stav nalaze se I u stavovima BEREC o najboljoj praksi regulacije na ovom relevantnom tržištu Dokument BoR (12)104</p>	<p>Agencija prihvata navedeni predlog CT-a da se operatoru korisniku omogući pristup do pristupnih tačaka u smislu pristupa infrastrukturi mreže na nivou veleprodaje primjenom sljedećih tehničkih rješenja, zavisno od izbora operatora korisnika i u zavisnosti od tehničkih mogućnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ CT mora obezbijediti zajedničko korišćenje kablovske kanalizacije, odnosno korišćenje kablovske kanalizacije do centrale kao i do spoljnog kabineta operatora ili neke druge sabirne tačke u skladu s članom 33. ZEK-a i Referentnom ponudom CT-a; ○ CT mora operatoru iznajmiti optičko vlakno/optička vlakna bez prenosne opreme (<i>eng. dark fibre</i>), ukoliko nema dovoljno prostora u kablovskoj kanalizaciji kako je navedeno u prethodnoj alineji; ○ CT mora obezbijediti pristup na bazi talasne dužine (xWDM pristup) preko vlakna koje CT koristi za svoje potrebe, a u svrhu povezivanja aktivne opreme operatora korisnika na mrežu, ukoliko na traženoj trasi ne postoji slobodnih optičkih vlakana kako je navedeno u prethodnoj alineji.

		ne postoji slobodnih optičkih vlakana kako je navedeno u prethodnoj alineji.		
A34	67	<p>Agencija zadržava obavezu CT- u da, shodno savremenom načinu poslovanja, saglasno Aneks II Direktive o pristupu 2002/19/ES, omogućiti pristup operativnim IT sistemima podrške shodno međunarodnim standardima, preko WEB interfejsa sa odgovarajućom sigurnosnom zaštitom, a putem kojeg je, s najviše dvosatnim periodom ažuriranja trenutnog statusa, omogućen pristup sledećim informacijama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informacionom sistemu praćenja zahtjeva operatora korisnika za uslugu pristupa izdvojenoj lokalnoj petlji (uspješno razvezivanje lokalne petlje, odbijanje razvezivanja lokalne petlje), - Zahtjevima operatora korisnika za otklanjanje kvara, statusu i stanju kvara operatora korisnika, - Statusu pružanja usluge kolokacije operatoru korisniku, - Informacijama o fakturisanju 	Potrebni detaljno definisati tipove zahtjeva sa tacno definisanim podacima.	Agencija smatra da se detalji mogu usaglašavati u toku primjene.

		usluga operatoru korisniku,		
A35	67	Agencija smatra da navedeni rokovi i naknade moraju biti jednaki za sve usluge pristupa za koje CT ima obvezu pristupa na ovom tržištu, nezavisno od tehničkog rješenja	CT ne smatra primjerenim ni opravdanim predlog Agencije da vrijeme odgovora na zahtjev, rokovi realizacije usluga, maksimalno vrijeme otklona kvara/smetnji i naknade za nepoštovanje rokova moraju biti jednaki za sve usluge izdvojenog pristupa za koje CT ima obavezu pristupa na tržištu 4, nezavisno od tehničkog rješenju. CT ističe da se na taj način unaprijed pretpostavlja da će svaka od novih veleprodajnih usluga koje se predlažu odrediti CT-u (VULA, FA PON i backhaul), zahtijevati potpuno isto vrijeme za prihvaćanje, a posebno za realizaciju konkretne veleprodajne usluge. Tek u slučaju implementacije predmetnih veleprodajnih usluga treba vidjeti koji su tehnički aspekti istih i koje je sve predradnje potrebno preduzeti u svrhu njihove realizacije i nije moguće u ovome trenutku predvidjeti koji bi tačno rokovi bili primjereni za pojedinu veleprodajnu uslugu. CT smatra da nema osnove za tvrdnju da bi predmetni rokovi trebali biti jednaki, kraći ili duži od rokova za realizaciju usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji, stoga predlaže da se rjesenjem	Agencija prihvata komentar CT-a u smislu da Analizu treba izmijeniti na način da bi trebalo za postojeće usluge odredi da će se rokovi za odgovor na zahtjev, realizaciju i otklanjanje kvara za uslugu virtuelnog pristupa lokalnoj petlji, uslugu pristupa lokalnoj petlji u pasivnoj optičkoj mreži (FA PON), uslugu povezivanja jezgrene i pristupne mreže definisati u postupcima izrade pojedinih referentnih ponuda, u skladu sa specifičnostima pružanja konkretne veleprodajne usluge.

			predvidi da će se rokovi za odgovor na zahtjev, realizaciju te za otklon kvara kod novih veleprodajnih usluga na tržištu 4, definisati u postupcima izrade pojedinih referentnih ponuda, a kako bi odgovarali specifičnostima pružanja konkretne veleprodajne usluge. Skorasnja praksa u Regionu (HAKOM) ide u prilog ovom stavu Telekoma .	
A36	68	CT je obvezan za neblagovremenu (zakašnjelu/preuranjenu)realizaciju usluge isplatiti	Greskom se ovdje (a I na drugim mjestima u dokumentu)nasla riječ „preuranjeno “.Trebalo je brisati bez obzira što jezički tumačeno „preuranjeno“ jeste neblagovremeno .U ovom slučaju nema mjesta penalima zbog neblagovremenosti te vrste	Agencija prihvata komentar CT-a i mijenja tekst Analize na način što će izbrisati tekst "zakašnjelu/preuranjenu" i dodati na kraju iste rečenice riječ "kašnjenja".
A37	68	ovim dokumentom se određuju i izmjene Referentne ponude, a ne samo regulatorne obaveze, odnosno da je Agencija definisala naknade u slučaju kašnjenja	Naknade u slučaju kašnjenja koje su navedene postoje i u važećoj referentnoj ponudi	Navedeni komentar nema uticaja na smisao odnosnog teksta.
A38	68	Agencija u skladu sa relevantnom Direktivom Evropske unije o pristupu određuje CT-u obavezu da mora da omogući migraciju između veleprodajnih usluga	Potrebno je definisati - kojih usluga konkretno.	Misli se na migraciju između veleprodajnih usluga u okviru relevantnih Tržišta 4 i Tržišta 5
A39	71	Operatori korisnici moraju imati potpune informacije o gore navedenim promjenama u mreži kako bi mogli donijeti odluku o ulaganjima na novoj pristupnoj	Ovi podaci se mogu dati tek nakon izvršene rekonfiguracije mreže tako da ovu obavezu nije moguće izvršiti na način I u roku propisanim ovim dokumentom.	Agencija smatra da je operatoru korisniku neophodno da ima navedene informacije kako bi mogao donijeti odluku o ulaganjima na novoj pristupnoj lokaciji.

		<p>lokaciji. Obavještenje operatorima mora sadržati sljedeće informacije</p> <p>6. podatak o sopstvenom slabljenju na frekvenciji od 1 MHz (ili dužine po segmentimakabla različitih električnih karakteristika) na dionici postojeći čvor pristupne mreže -novi čvor;</p> <p>7. podatak o sopstvenom slabljenju na frekvenciji od 1 MHz (ili dužine po segmentimakabla različitih električnih karakteristika) najduže pretplatničke petlje novouvedenog čvora;</p>		
A40	73	CT treba da izvrši ugradnju klimatizacije u kolokacijski prostor u roku od 30 dana od dana prijema prihvaćene ponude od strane operatora korisnika.	Ova formulacija je izmijenjena iz razloga što navedeno u kraćem roku ne bi bilo moguće realizovati.	Agencija smatra da je rok od 30 dana za ugradnju klimatizacije u kolokacijski prostor primjereno.
A41	75	Rok za uspostavu kolokacije zavisi od vrste tražene kolokacije (fizičke, udaljene ili viruelne), i isti ne može biti duži od 60 dana od dana prijema obavijesti operatora korisnika o prihvatanju ponude za kolokaciju, odnosno u slučaju uspostave proširenja kolokacije rok za uspostavu neće biti duži 30 dana od dana prijema obavještenja	Generalno rokovi moraju biti elastičniji pa smatramo da ih treba utvrditi u posebnom postupku usaglasavanja Referentnih ponuda	Agencija smatra da je primjereno da rok za uspostavu kolokacije ne može biti duži od 60 dana od dana prijema obavijesti operatora korisnika o prihvatanju ponude za kolokaciju, odnosno u slučaju uspostave proširenja kolokacije rok za uspostavu neće biti duži 30 dana od dana prijema obavještenja operatora korisnika o prihvatanju ponude za proširenje kolokacije, pod uslovom da je operator korisnik prethodno izvršio plaćanja, odnosno realizovao izabrani

		operatora korisnika o prihvatanju ponude za proširenje kolokacije, pod uslovom da je operator korisnik prethodno izvršio plaćanja, odnosno realizovao izabrani instrument osiguranja plaćanja.		instrument osiguranja plaćanja.
A42	76	CT je obavezan za svaku lokalnu petlju bez potrebe rada na lokaciji krajnjeg korisnika da isplati naknadu za svaki dan zakašnjenja u isporuci pojedinačne lokalne petlje, i to na način da za prvih 10 dana kašnjenja plaća ugovornu kaznu u visini 50% od mjesečne naknade za korišćenje izdvojene lokalne petlje po danu zakašnjenja za svaki pojedini dan, kao i od 11.dana kašnjenja nadalje 150% mjesečne naknade za korišćenje izdvojene lokalne petlje za svaki pojedini dan.	Greskom ponovljeno nesto što je već rečeno u prethodnom poglavlju , na 68.str dokumenta.	Nije greška, već obaveza koja se odnosi na način isplate naknade za svakieventualni dan zakašnjenja u isporuci pojedinačne lokalne petlje od strane CT.
A43	77	U slučaju zakašnjenja u otklanjanju kvarova unutar 48 sati od isteka maksimalnog predviđenog vremena za otklanjanje kvara CT je obavezan operatoru plaćati naknadu u visini iznosa jedne mjesečne naknade za korišćenje lokalne petlje, a za kašnjenje u otklanjanju kvara dužem od 48 sati	Obzirom da se visina naknade definisana ovim stavom razlikuje od visina naknada definisanim u okviru prethodnog poglavlja, neophodno je usaglašavanje .	Agencija smatra da navedeni rokovi i naknade za usluge za koje je CT-u u prethodnoj Analizi određena obaveza na ovom tržištu, ostaju nepromijenjeni. Za ostale usluge, sadržane u predmetnom tržištu, rokovi za odgovor na zahtjev, realizaciju i otklanjanje biće definisani u postupcima izrade pojedinih referentnih ponuda, u skladu sa specifičnostima pružanja konkretne veleprodajne

		od isteka maksimalnog predviđenog vremena za otklanjanje kvara, dodatnih 20% mjesečne naknade za korišćenje izdvojene lokalne petlje po danu kašnjenja (počevši od isteka maksimalnog vremena za otklanjanje kvara).		usluge.
A44	77	Agencija smatra da je potrebno obavezati CT da obavještava operatore o planiranim promjenama u mreži 5 godina dana unaprijed od početka sprovođenja navedenih promjena	CT smatra da se radi o nerealno dugom roku i predlaže da se skрати na godinu dana.	Shodno članu 39 Preporuke Komisije o o regulisanom pristupu mrežama nove generacije (NGA) (2010/572/EU), NRA treba da osiguraju da su alternativni operateri informisani u periodu koji nije kraći od 5 godina, a gde je to potrebno, uzimajući u obzir nacionalne okolnosti, prije svakog ukidanja tačaka interkonekcije, kao što je lokalna centrala. Ovaj period može biti i kraći od 5 godina, ukoliko se obezbijedi potpuni ekvivalentan pristup na mjestu interkonekcije, što je u daljem tekstu Analize i dato kao jedan od mogućih slučajeva.
A45	80	CT je dužan da Agenciji dostavlja detaljne izvještaje sa svim relevantnim pokazateljima efikasnosti pružanja usluga (eng. Key Performance Indicators - KPI) i to na tromjesečnom nivou ili po potrebi na zahtjev Agencije	Predlažemo godišnje izvještaje s obzirom na obim korišćenja usluge, i naravno uz obavezu dostavljanja istog na zahtjev Agencije.	Agencija smatra da primjedba CT nije prihvatljiva. Agencija može na osnovu kvartalnih izvještaja da efikasnije ocijeni da li CT kao SMP operator vrši diskriminaciju među operatorima korisnicima, ili u odnosu na svoj maloprodajni dio. U slučaju uočavanja takvog ponašanja Agencija može pravovremeno da reaguje. Naime, operator korisnik koristi veleprodajne usluge obuhvaćene definicijom ovog relevantnog tržišta za pružanje maloprodajnih usluga svojim krajnjim korisnicima. Kako se nivoi parametara

				kvaliteta maloprodajnih usluga prate na kvartalnom nivou, Agencija ocjenjuje da je isti rok potpuno razuman i za KPI-e koje se odnose na veleprodajne usluge, od kojih direktno mogu da zavise vrijednosti parametara kvaliteta usluga na nivou maloprodaje.
A46	80	CT mora na tromjesečno nivou omogućiti operatorima korisnicima rezultate glavnih pokazatelja efikasnosti prosječno za sve operatore korisnike, zasebno za maloprodajni dio CT-a i zasebno za povezana društva	Obzirom na obavezu dostavljanja podataka Agenciji, smatramo suvišnim da se i korisnicima dostavljaju i predlažemo brisanje ove obaveze. Ne vidimo potrebe da sve te informacije budu dostupne operatorima dovoljno je da s u dostupne Agenciji koja će posredstvom tih informacija cijeniti da li CT izvršava obaveze transparentnosti i nediskriminacije. U suprotnom CT bi bio doveden u nepovoljan položaj u odnosu na operatore korisnike	Agencija prihvata komentar CT-a da se briše obaveza CT-a da omogući operatorima korisnicima na tromjesečnom nivou rezultate glavnih pokazatelja efikasnosti prosječno za sve korisnike, zasebno za maloprodajni dio CT-a i zasebno za povezana društva.
A47	81	Agencija određuje CT-u-u obavezu objave: <ul style="list-style-type: none"> - Referentne ponude u kojoj će biti definisani uslovi za uslugu pristupa razvezanoj lokalnoj petlji i potpetlji na osnovu bakarne parice (<i>eng. copper LLU, copper SLU</i>), - Referentne ponude za uslugu virtuelnog razvezanog pristupa (<i>eng. VULA</i>) putem FTTC tehnologije i FTTH PON tehnologije, 	Kao što je ranije komentarisano, il z Analize Agencije nije jasno iz kojih razloga je potrebno nametnuti CT-u obavezu pružanja čak 3 nove veleprodajne usluge i takođe ničim nije potkrjepljena tvrdnja da su predmetne obaveze racionalne i opravdane s obzirom na regulatorne principe i ciljeve iz Zakona o elektronskim komunikacijama. Dokument je trebao da ponudi argumente zbog čega je tako velik broj novih obaveza proporcionalan prijetnji narušavanja	Agencija prihvata predlog Crnogorskog Telekomu i mijenja tekst Analize i Rješenja na način da se Crnogorskom Telekomu određuje obaveza objavljivanja referentne ponude za veleprodajne usluge pristup potpetlji, VULA, FA PON i backhaul tek po prijemu zahtjeva za pojedinu veleprodajnu uslugu, a u roku od 90 dana od prijema zahtjeva za pojedinu veleprodajnu uslugu.

		<p>- Referentne ponude za uslugu pristupa razvezanoj lokalnoj petlji na osnovu optičkog vlakna (eng. FTTH P2P i FA PON).</p>	<p>konkurencije na tržištu Vjerujemo da će Agencija u finalnom dokumentu uvažiti argument Telekoma da se određene veleprodajne usluge isključe iz ovog dokumenta, ali napominjemo da ukoliko Agencija ostane pri ovim stavovima da CT smatra da su utvrđeni rokovi za objavu navedenih referentnih ponuda prekratki te se CT neopravdano obavezuje u izuzetno kratkim rokovima implementira funkcionalnosti novih veleprodajnih uslugai razvijanju procesaza iste, što iziskuje angazovanje značajnih finansijskih I svih drugih resursa nezavisno od toga da li će ijedan od operatora korisnika ikada zatražiti bilo koju od pomenutih veleprodajnih usluga. Smatramo da je to svojevrsni vid pretjerane regulacije koja nije opravdana ni proporcionalna pretpostavljenom poremećaju konkurentnosti na tržištu . Skorašnja praksa iz Regiona (HAKOM javna rasprava povodom analize tržišta 4)ide u prilog ovom stavu pa CT predlaže izmjenu navedenih odredbi na način dat u daljem tekstu.</p>	
A48	81	<p>Agencija određuje CT-u-u obavezu objave:</p> <p>- Referentne ponude u kojoj će</p>	<p>Kako Telekom nema P2P uslugu , to je ovu uslugu potrebno isključiti iz dokumenta , kao i sve propratne</p>	<p>Agencija ostaje pri stavu da je P2P uslugu potrebno uključiti u ovo relevantno tržište, kao i obavezu da u okviru referentne ponude ugradi</p>

		<p>biti definisani uslovi za uslugu pristupa razvezanoj lokalnoj petlji i potpetlji na osnovu bakarne parice (<i>eng. copper LLU, copper SLU</i>),</p> <ul style="list-style-type: none"> - Referentne ponude za uslugu virtuelnog razvezanog pristupa (<i>eng. VULA</i>) putem FTTCtehnologije i FTTH PON tehnologije, - Referentne ponude za uslugu pristupa razvezanoj lokalnoj petlji na osnovu optičkog vlakna (<i>eng. FTTH P2P i FA PON</i>). 	<p>obaveze , a uzimajući u obzir postojeću konfiguraciju i arhitekturu mreže Telekoma, kao i primijenjena rjesenja, te na osnovu njih odredjivati obaveze . Kako su karaktersitike mreže Telekoma poznate Agenciji , pretpostavlja se da je ova usluga greskom unijeta u predmetnu Analizu</p>	<p>uslove, rokove i cijene usluge iz razloga što je očekivano je da će Crnogorski Telekom, u skladu sa svojim mogućnostima, ponuditi navedenu uslugu u trenutku kad procijeni da za isto ima interes. U slučaju da se navedeno ne predvidi ovom analizom, drugi operatori bi bili onemogućeni da isto koriste u trenutku kada CT odluči da tu uslugu pruža.</p>
A49	81	<p>Potrebno je definisati i rok za objavljivanje uslova za pristup PON mreži na lokaciji razdjelnika (<i>fibre access – FA</i>), pa je CT obavezanda, u roku od 90 dana od stupanja na snagu Rješenja iz člana 43 ZEK, u okviru referentne ponude ugradi uslove, rokove i cijene usluge pristupa pasivnoj pristupnoj optičkoj mreži na lokaciji razdjelnika</p>	<p>Treba da stoji spliter</p>	<p>Agencija prihvata komentar CT-a i mijenja riječ "razdjelnik" riječju "optički spliter"</p>
A50	81	<p>Potrebno je definisati i rok za objavljivanje uslova za pristup PON mreži na lokaciji razdjelnika (<i>fibre access – FA</i>), pa je CT obavezanda, u roku od 90 dana od</p>	<p>Potrebno je prvo definisati kome se pristuna na razdjelniku, s obzirom da nije P2P</p>	<p>Agencija prihvata komentar CT-a na način što mijenja tekst Analize : "Potrebno je definisati i rok za objavljivanje uslova za pristup PON mreži na lokaciji optičkog splitera (<i>fibre access – FA</i>), pa je CT obavezan da,</p>

		stupanja na snagu Rješenja iz člana 43 ZEK, u okviru referentne ponude ugradi uslove, rokove i cijene usluge pristupa pasivnoj pristupnoj optičkoj mreži na lokaciji razdjelnika		u roku od 90 dana od prijema zahtjeva, u okviru referentne ponude ugradi uslove, rokove i cijene usluge pristupa pasivnoj pristupnoj optičkoj mreži na lokaciji optičkog splitera".
A51	81	Ukoliko pristup izdvojenoj lokalnoj petlji u FTTH PON konceptu bude moguć i putem nekog drugog tehnološkog rješenja, osim virtuelnog razvezanog pristupa lokalnoj petlji, CT je obavezan, u roku od 90 dana od stupanja na snagu Rješenja iz člana 43 ZEK, da ugradi uslove, rokove i cijene u referentnu ponudu	CT smatra da ovaj stav treba da se brise dok se na tržištu ne pojavi neko novo tehnološko rješenje.	Agencija ne prihvata komentar CT-a za brisanjem stava, već vrši preformulaciju stava, na način što mijenja tekst Analize : "Ukoliko pristup izdvojenoj lokalnoj petlji u FTTH PON konceptu bude moguć i putem nekog drugog tehnološkog rješenja, osim virtuelnog razvezanog pristupa lokalnoj petlji, CT je obavezan, u roku od 90 dana prijema zahtjeva, da ugradi uslove, rokove i cijene u referentnu ponudu"
A52	82	Agencija smatra da CT treba da objavi troškovnik predmetnih radova za sve radove koje izvodi prilikom realizacije kolokacijskog prostora, kako bi isti bio transparentan i svim operatorima prilikom plaćanja troškova pripreme i stavljanja na raspolaganje kolokacijskog prostora	CT nema unaprijed definisan kolokacijski prostor, tako da je tesko da napravi model. Mogao bi se neki grubi model napraviti, ali na tome ne insistirati ukoliko ne mora.	Agencija smatra da CT na osnovu dosadašnjeg iskustva može da formira troškovnik predmetnih radova za većinu radova koje izvodi prilikom realizacije kolokacijskog prostora. Taj troškovnik bi CT trebalo da objavi, kako bi isti bio transparentan i svim operatorima prilikom plaćanja troškova pripreme i stavljanja na raspolaganje kolokacijskog prostora
A53	82	Izveštaj o KPI vrijednostima obavezno mora da sadrži prosječno vrijeme otklanjanja kvara na prenosnim kablovima.	ovi kablovi u nadležnosti operatora-korisnika pa Telekom ne može o njima izvijestavati.	Ovdje se misli na kablove koji su u nadležnosti CT-a
A54	82	Izveštaj o KPI vrijednostima obavezno mora da sadrži sledeće:	Potrebna je definicija- formula na osnovu kojih se racunaju parametri	Definicije parametara i način računanja njihovih vrijednosti treba da budu u skladu sa

	<ol style="list-style-type: none"> 1) broj primljenih/odbijenih/realizovanih zahtjeva (zasebno odvojiti zahtjeve povezane s prenosom broja); 2) prosječno vrijeme realizacije zahtjeva (zasebno odvojiti zahtjeve povezane s prenosom broja); 3) broj nepravovremenih (zakašnjelih/preuranjenih) realizacija zahtjeva (zasebno odvojiti zahtjeve povezane s prenosom broja); 4) prosječno vrijeme kašnjenja realizacije zahtjeva (zasebno odvojiti zahtjeve povezane s prenosom broja); 5) broj primljenih/odbijenih/realizovanih zahtjeva za ponudu kolokacije/proširenja kolokacije po tipu kolokacije (fizička unutrašnja, fizička spoljna, udaljena ili virtuelna); 6) uspostavljanje kolokacije (fizička unutrašnja, fizička spoljna, udaljena ili virtuelna) - prosječno u danima; 7) prosječan broj realizovanih kolokacija (fizička unutrašnja,		<p>odgovarajućim preporukama relevantnih međunarodnih organizacija (ITU, ETSI itd.). U slučaju da CT koristi drugačije metode računanja vrijednosti parametara, to treba jasno da naglasi u svojoj referentnoj ponudi.</p>
--	--	--	--

		<p>fizička spoljna, udaljena ili virtuelna) izvan određenog roka (prosjeak);</p> <p>8) broj prijavljenih kvarova (smetnji);</p> <p>9) prosječno vrijeme otklanjanja kvara;</p> <p>10) prosječno vrijeme otklanjanja kvara posrednih kablova;</p> <p>11) prosječno vrijeme otklanjanja kvara na prenosnim kablovima;</p> <p>12) prosječno vrijeme otklanjanja kvara kod napajanja električnom energijom;</p> <p>13) procenat otklonjenih kvarova izvan definisanog vremena po operatoru.</p>		
A55	83	Podatke zasebno za maloprodajni dio CT-a, CT je obavezan prikupljati počevši za prvotromjesečje 2014. godine	Za maloprodaju se već dostavljaju kvartalni podaci Agenciji, za upostavljane usluga na fiksnoj lokaciji (kumulativno za sve servise), vrijeme otklanjanja kvara za pristupne linije i učestanost kvarova po pristupnoj liniji.	Ovdje se misli na početak realizacije konkretno ove obaveze propisane ovom Analizom.
A56	83	CT je obavezan da operatorima korisnicima objavi rezultate glavnih pokazatelja efikasnosti prosječno za sve operatore korisnike, zasebno za maloprodajni dio CT-a i zasebno zapovezana društva počevši s rezultatima za	S obzirom na obavezu dostavljanja podataka Agenciji, smatramo suvišnim da se i korisnicima dostavljaju i predložimo brisanje ove obaveze. Ne vidimo potrebe da sve te informacije budu dostupne operatorima korisnicima dovoljno je da su dostupne Agenciji	Agencija prihvata komentar CT-a da se briše ovaj stav, tj. obaveza CT-a da omogući operatorima korisnicima na tromjesečnom nivou rezultate glavnih pokazatelja efikasnosti prosječno za sve korisnike, zasebno za maloprodajni dio CT-a i zasebno za povezana društva.

		prvo tromjesečje 2014.godine	koja će posredstvom tih informacija cijeliti da li CT izvršava obaveze transparentnosti i nediskriminacije.U suprotnom CT bi bio doveden u nepovoljan položaj u odnosu na operatore korisnike	
A57	83	<p>U okviru obaveze transparentnosti, u cilju dopune obaveze nediskriminativnosti i uklanjanja potencijalne prepreke definisane u prethodnom poglavlju ovog dokumenta, CT je obavezan svim operatorima korisnicima referentne ponude omogućiti uvid u sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informacije o topologiji mreže s lokacijama glavnog razdjelnika, broj parica privedenih na glavni razdjelnik i broj izvedenih parica u pristupnoj mreži; - informacije o raspoloživosti, odnosno broju aktivnih i broju slobodnih (nezauzetih) lokalnih petlji i potpetlji na pojedinim lokacijama, odnosno svim lokacijama gdje postoji mogućnost kolokacije; - podatke o geografskoj pokrivenosti po pojedinom glavnom razdjelniku CT-a ili drugoj odgovarajućoj opremi u 	Sadasnji CT Network Inventory nema mogućnosti označavanja pripadnosti parice , vlakna ili porta zakupcu	Agencija smatra da bi mogućnosti Network Inventory Crnogorskog telekoma trebalo da budu uskladu sa obavezama koje Crnogorski Telekom ima u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, zakonom o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, kao i Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata. Takođe, shodno čl.16 i 17 Preporuke Komisije o o regulisanom pristupu mrežama nove generacije (NGA) (2010/572/EU), NRA treba, u skladu sa potražnjom na tržištu, da podstiču ili, gdje je to pravno moguće po nacionalnom zakonodavstvu, da nametnu obavezu SMP operatora, kada pravi građevinsku infrastrukturu, instalira dovoljan kapacitet za druge operatore kako bi mogli da je koriste, kao i da sarađuju sa drugim tijelima u cilju stvaranja baze podataka koja sadrži informacije o geografskoj lokaciji, raspoloživom kapacitetu i drugim fizičkim karakteristikama kompletne građevinske infrastrukture koja se može koristiti za postavljanje optičkih mreža na datom tržištu ili tržišnom segmentu. Operatori treba da imaju pristup takvoj bazi podataka. Shodno navedenom, Agencija smatra da je za vršenje

		<p>fiksnoj telefonskoj mreži, u obliku geografskih karata ili popisu ulica koje su pokrivene pojedinim glavnim razdjelnikom CT-a ili s drugom odgovarajućom opremom u fiksnoj telefonskoj mreži;</p>		<p>svojih zakonskih obaveza neophodno da obaveže CT da obezbijedi navedene podatke na način propisan Analizom.</p>
A58	90	<p>Cijene ostalih usluga, kojima je dopunjena definicija na ovom tržištu, trebalo bi da budu troškovno orjentisane i objavljene u Referentnoj ponudi.</p>	<p>Nije precizirano na koji način će se utvrditi troškovno orjentisane cijene . Troškovni model još uvijek ne uključuje ove usluge pa je potrebno da Agencija definiše metodologiju utvrđivanja cijena ,postupak u kome će se ona utvrditi jer na ovaj način je prilično generalno postavljena jedna izuzetno značajna stavka regulacije a rokovi za izradu referentnih ponuda koje trebaju da sadrže te stavke već su određeni. Takođe, određene usluge koje Agencija navodi u ovom dokumentu, kao što je i komentarisano, CT na osnovu arhitekture mreže ne može da pruži, pa se postavlja i pitanje, kako odrediti cijene za takve usluge. Tehnička rješenja određenih usluga se mogu razlikovati pa s tim u vezi će i cijena usluge može značajno da se razlikuje, u zavisnosti od zahtjeva operatora.</p>	<p>Troškovna orijentisanost cijena je jedan od osnovnih principa koji su navedeni u Preporuci o NGA. Troškovno orijentisane cijene CT je dužan da izračuna u skladu sa važećim metodologijama na osnovu koje se računaju cijene regulisanih usluga. U slučaju da CT ne može da na taj način izračuna cijene usluga, može predložiti neki drugi metod za određivanje cijena usluga koje su predmet ovog razmatranja. U svakom slučaju, Agencija ima pravo da cijene usluga koje je predložio CT dodatno preispituje i analizira, pri čemu će obezbijediti odgovarajuću marginu između maloprodajnih i veleprodajnih cijena usluga (u skladu sa NGA preporukom), pri čemu može koristiti margin-squeeze test.</p>
A59	90	<p>uporedna iskustva regulatora regiona sadžana u prilogu</p>	<p>Izostao je Prilog</p>	<p>Prilog je suvišan jer su zadržane cijene propisane prethodnom Analizom, a proistekle iz iskustava</p>

		dokumenta		Regulatora iz prethodnog relevantnog perioda. S tim u vezi tekst " sadžana u prilogu dokumenta" se mijenja tekstem "iz prethodnog relevantnog perioda".
A60	90	obzirom da su važeće cijene zakupa kablovske kanalizacije (propisane u prethodnom krugu analize ovog relevantnog tržišta) znatno ispod prethodno važećih, uslovile su značajan porast korišćenja te usluge od strane operatora u periodu između dvije analize	Možemo dodati I obeshrabrile, bilo kakva ulaganja u izgradnju infrastrukture, obesmišljujući princip zajedničkog korištenja dovodeći do zagušenja na svim glavnim kanizacionim pravcima.	Agencija ostaje pri stavu da su važeće cijene zakupa kablovske kanalizacije (propisane u prethodnom krugu analize ovog relevantnog tržišta) znatno ispod prethodno važećih, uslovile značajan porast korišćenja te usluge od strane operatora u periodu između dvije analize, pa time i razvoj mreža i usluga alternativnih operatora na tržištu. Shodno navedenom, Agencija smatra da su važeće cijene stimulativne, a način upravljanja raspoloživim kapacitetima u velikoj mjeri zavisi od spremnosti Crnogorskog Telekom da na odgovarajući način administrira sopstvenu mrežu i obezbijedi odgovarajuću bazu podataka.
A61	90	Usluga pristupa lokalnoj potpetlji na osnovu bakarne parice	CTu skladu sa ranijim komentarime predlaže isklucivanje ove usluge iz relevantnog Tržišta, alternativno predlaže promjenu teksta u skladu sa napisanim pozivajući se na uporednu praksu regulatora iz Regiona (HAKOM)	Agencija smatra da usluga pristupa lokalnoj potpetlji na osnovu bakarne parice, shodno praksi većine država u EU i regionu, treba da bude uključena u ovo relevantno tržište, jer je očekivano je da će Crnogorski Telekom nastojati da iskoristi što je više moguće postojeću bakarnu infrastrukturu čime će omogućiti pružanje brzog pristupa internetu i novih servisa i na mjestima gdje optika nije razvijena. Ovo se posebno odnosi na urbana područja, gdje je ne postoje ekonomski uslovi za repliciranje NGA infrastrukture. Prednost koju će vjerovatno Crnogorski Telekom iskoristiti, jeste činjenica da u svakom od naselja posjeduje svoje objekte, odnosno lokacije na

				kojima je instalisana telekomunikaciona oprema. U slučaju da se razvezivanje potpetlje ne uključi u razmatranje, drugi operatori bi bili onemogućeni da tu uslugu koriste u buduću.
A62	91	CT je obavezan da odredi sve gore navedene cijene poštujući princip troškovne orijentisanosti i na takvom nivou da operator koji je minimalno efikasan kao CT može nuditi usluge krajnjim korisnicima bez ulaženja u gubitke i ostvarenja razumne dobiti;	Agencija nije definisala po kojoj metodologiji će se utvrđivati ove cijene. Takođe je u kontradiktornosti sa prethodnim poglavljem gdje Agencija odlučuje da zadrži postojeće cijene I ako su ispod nivoa koji je troškovno orijentisan.	Troškovna orijentisanost cijena je jedan od osnovnih principa koji su navedeni u Preporuci o NGA. Troškovno orijentisane cijene CT je dužan da izračuna u skladu sa važećim metodologijama na osnovu koje se računaju cijene regulisanih usluga. U slučaju da CT ne može da na taj način izračuna cijene usluga, može predložiti neki drugi metod za određivanje cijena usluga koje su predmet ovog razmatranja. U svakom slučaju, Agencija ima pravo da cijene usluga koje je predložio CT dodatno preispituje i analizira, pri čemu će obezbijediti odgovarajuću marginu između maloprodajnih i veleprodajnih cijena usluga (u skladu sa NGA preporukom), pri čemu može koristiti margin-squeeze test.
A63	91	Usluga pristupa razvezanoj lokalnoj petlji koja je realizovana tehnologijom od tačke do tačke	CT u skladu sa ranijim komentarime predlaže izbacivanje ove usluge iz relevantnog Tržišta.	Agencija smatra da usluga pristupa razvezanoj lokalnoj petljikoja je realizovana tehnologijom od tačke do tačke, shodno praksi većine država u EU i regionu, treba da bude uključena u ovo relevantno tržište, jer je očekivano je da će je da će Crnogorski Telekom, nastojati da iskoristi mogućnosti sopstvenih FTTH mogućnosti i ponudi, u trenutku kada se pojavi tražnja, P2P mrežu. Prednost koju će vjerovatno Crnogorski Telekom iskoristiti, jeste činjenica da u svakom od naselja posjeduje svoje objekte, odnosno lokacije na kojima je instalisana telekomunikaciona

				oprema. U slučaju da se FTTH mreža na bazi P2P ne uključi u razmatranje, drugi operatori bi bili onemogućeni da koriste mogućnosti istog u trenutku kada CT odluči da tu uslugu pruža.
A64	91	CT je obavezan odrediti da odredi sve gore navedene cijene poštujući princip troškovne orijentisanosti i na takvom nivou da operator koji je minimalno efikasan kao CT može nuditi usluge krajnjim korisnicima bez ulaženja u gubitke i ostvarenja razumne dobiti	Agencija nije utvrdila po kojoj metodologiji će se ove cijene utvrditi. Takođe je u kontradiktornosti sa prethodnim poglavljem gdje Agencija odlučuje da zadrži postojeće cijene I ako su ispod nivoa koji je troškovno orijentisan.	Troškovna orijentisanost cijena je jedan od osnovnih principa koji su navedeni u Preporuci o NGA. Troškovno orijentisane cijene CT je dužan da izračuna u skladu sa važećim metodologijama na osnovu koje se računaju cijene regulisanih usluga. U slučaju da CT ne može da na taj način izračuna cijene usluga, može predložiti neki drugi metod za određivanje cijena usluga koje su predmet ovog razmatranja. U svakom slučaju, Agencija ima pravo da cijene usluga koje je predložio CT dodatno preispituje i analizira, pri čemu će obezbijediti odgovarajuću marginu između maloprodajnih i veleprodajnih cijena usluga (u skladu sa NGA preporukom), pri čemu može koristiti margin-squeeze test.
A65	92	Usluga Razvezanogpristupa na lokaciji splitera u FTTH PON konceptu	Prvo treba definisati ovu uslugu, da ne bi bilo mimolizenja između Agencije I Telekoma u samom razumijevanju usluge	Navedena usluga je definisana u tekstu Analize na 36. strani kao pasivna optička mreža (PON), koja je strukturirana na način da signal na optičkom vlaknu bude razdijeljen na više vlakana, kao i obrnuto, da se više optičkih signala kombinuje u jedno vlakno. Pritom se za dvosmjernu komunikaciju mogu koristiti dva ili jednovlakno. Ako je prenos realizovan po jednom vlaknu, dolazni i odlazni signali se razlikuju u talasnim dužinama.
A66	92	CT je obavezan da u roku od 90	Treba da stoji spliter	Agencija prihvata komentar CT-a i mijenja riječ

		dana od donošenja Rješenja Agencije u ovom postupku, u okviru referentne ponude objavi cijenu usluge izdvojenog pristupa na lokaciji razdjelnika u FTTH PON konceptu;		"razdjelnik" riječju "optički spliter"
A67	92	CT je obavezan da u roku od 90 dana od donošenja Rješenja Agencije u ovom postupku, u okviru referentne ponude objavicijene svih pratećih usluga koje se tice usluge pristupa razvezanoj lokalnoj petlji na osnovu pristupa na lokaciji razdjelnika u FTTH PON konceptu	Treba da stoji spliter	Agencija prihvata komentar CT-a i mijenja riječ "razdjelnik" riječju "optički spliter"
A68	92	CT je obavezan odrediti da odredi sve gore navedene cijene poštujući princip troškovne orijentisanosti i na takvom nivou da operator koji je minimalno efikasan kao CT može nuditi usluge krajnjim korisnicima bez ulaženja u gubitke i ostvarenja razumne dobiti;	Po kojoj metodologiji će se utvrđivati ove cijene. Takođe je u kontradiktornosti sa prethodnim poglavljem gdje Agencija odlučuje da zadrži postojeće cijene I ako su ispod nivoa koji je troškovno orijentisan.	Troškovna orijentisanost cijena je jedan od osnovnih principa koji su navedeni u Preporuci o NGA. Troškovno orijentisane cijene CT je dužan da izračuna u skladu sa važećim metodologijama na osnovu koje se računaju cijene regulisanih usluga. U slučaju da CT ne može da na taj način izračuna cijene usluga, može predložiti neki drugi metod za određivanje cijena usluga koje su predmet ovog razmatranja. U svakom slučaju, Agencija ima pravo da cijene usluga koje je predložio CT dodatno preispituje i analizira, pri čemu će obezbijediti odgovarajuću marginu između maloprodajnih i veleprodajnih cijena usluga (u skladu sa NGA preporukom), pri čemu može koristiti margin-squeeze test.

A69	92	Usluga virtuelnog razvezanog pristupa	CT u skladu sa ranijim komentarime predlaže izbacivanje ove usluge iz relevantnog Tržišta, alternativno predlaže promjenu teksta u skladu sa napisanim pozivajući se na uporednu praksu regulatora iz Regiona(HAKOM).	Agencija smatra da usluga virtuelnog razvezanog pristupa treba da bude u okviru ovog relevantnog tržišta, hodno praksi u pojedinim državama (Velika Britanija i Austrija) iz razloga nemogućnosti razvezivanja optičke petlje u PON tehnologiji. Pri tom se polazi od toga da virtuelni širokopojasni pristup predstavlja veleprodajni pristup širokopojasnoj mreži koji se sastoji od virtuelne pristupne veze na lokaciji korisnika preko bilo kakve mrežne aritekture, isključujući fizičko razvezivanje, zajedno sa prenosnim servisima na tačke primopredaje i uključujući mrežne elemente, posebne mrežne funkcionalnosti i prateće IT sisteme.
A70	92	CT je obavezan odrediti da odredi sve gore navedene cijene poštujući princip troškovne orjentisanosti i na takvom nivou da operator koji je minimalno efikasan kao CT može nuditi usluge krajnjim korisnicima bez ulaženja u gubitke i ostvarenja razumne dobiti;	Cijenimo da ce Agencija prihvatiti stav Telekomu da VULA ne pripada ovom trzistu medjutim ako iz nekog razloga , koji ce Agencija vjerujemo pojasniti, Agencija ostane pri ovom stavu tj odluči da VULA ostane sastavni dio tržišta 4, bez obzira na činjenicu da je uvrštena u ovo tržište obzirom na specifičnost realizacije i upotrebu aktivnih elemenata mreže, cijene nikako ne treba vezivati za cijenu mjesečne naknade za pristup Telekom fiksnoj mreži (monthly Access fee). Postavljanje ovako niskog nivoa koji bi bio daleko ispod troška obesmislilo bi svako dalje ulaganje u razvoj optičke mreže, kako od strane CT-a tako i od	Obaveza CT je da predloži cijene za navedene veleprodajne usluge, koje bi trebalo da budu troškovno orijentisane, pri čemu Agencija ima pravo da tako predložene cijene analizira sve raspoložive metode koje koriste regulatori u Evropi, uključujući i margin-squeeze test. Agencije, nije nigdje napisala da će cijena VULA usluge biti vezana za cijenu mjesečne naknade za pristup fiksnoj mreži CT:

			strane ostalih učesnika na tržištu	
A71	93	CT je obavezan odrediti da odredi sve gore navedene cijene poštujući princip troškovne orijentisanosti i na takvom nivou da operator koji je minimalno efikasan kao CT može nuditi usluge krajnjim korisnicima bez ulaženja u gubitke i ostvarenja razumne dobiti	Agencija nije precizirala po kojoj metodologiji ce se utvrđivati ove cijene . Takođe je u kontradiktornosti sa prethodnim poglavljem gdje Agencija odlučuje da zadrži postojeće cijene I ako su ispod nivoa koji je troškovno orijentisan.	Troškovna orijentisanost cijena je jedan od osnovnih principa koji su navedeni u Preporuci o NGA. Troškovno orijentisane cijene CT je dužan da izračuna u skladu sa važećim metodologijama na osnovu koje se računaju cijene regulisanih usluga. U slučaju da CT ne može da na taj način izračuna cijene usluga, može predložiti neki drugi metod za određivanje cijena usluga koje su predmet ovog razmatranja. U svakom slučaju, Agencija ima pravo da cijene usluga koje je predložio CT dodatno preispituje i analizira, pri čemu će obezbijediti odgovarajuću marginu između maloprodajnih i veleprodajnih cijena usluga (u skladu sa NGA preporukom), pri čemu može koristiti margin-squeeze test.